

Vaasan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö / hulevesimaksun palautus 405-6-53

Kaupunkirakennelautakunta 14.02.2024 § 33

Kokkolan kaupunki on vastaanottanut 02.01.2024 vaatimuksen hulevesimaksujen palauttamisesta kiinteistölle 272-405-6-53 sekä 8%:n korkovaatimuksen maksettuihin summiin maksupäivästä takaisinmaksupäiviin. Vaatimuksen perusteluissa vedotaan Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen 12.10.2023 (Dnro 559/03.04.04.04.1672022) koskien 10.01.2019 päivättyä hulevesilaskua numerolla 10500009454. Vaasan hallinto-oikeuden päätös sekä vaatimus kokonaisuudessaan ovat oheismateriaalina.

Oheismateriaali A § 33 kirje 272-405-6-53

Oheismateriaali B § 33 Vaasan hao päätös 12.10.2023

Vaasan hallinto-oikeus on yllä mainitulla päätöksellään kumonnut infrapäällikön ja kaupunkirakennelautakunnan päätökset ja palauttanut asian toimivaltaisen viranomaisen uuteen käsittelyyn, jotta hulevesilasku numerolla 10500009454 voidaan kumota ja jo maksettu vuoden 2018 hulevesimaksu palauttaa.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on koskee kyseistä, 10.01.2019 päivättyä hulevesilaskua numerolla 10500009454. Vaasan hallinto-oikeuden päätös ei koske muita hulevesilaskuja, eikä siinä oteta kantaa muihin hulevesilaskuihin.

Edellä olevan perusteella ei ole esitetty perusteita vaatimuksen hyväksymiselle.

Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta hylkää edellä esitetyin perustein vaatimuksen hulevesimaksujen palauttamisesta kiinteistölle 405-6-53

Päätös

Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Kaupunkirakennelautakunta 17.04.2024 § 78
312/02.05.00.00/2022

Vaasan hallinto-oikeus pyytää antamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n mukaisen lausunnon valituksen johdosta (kara 14.02.2024, §33) sekä liittämään oheen valituksenlaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat (Dnro 315/03.04.04.04.16). Lausunto ja asiakirjat tulee toimittaa hallinto-oikeuteen 24.04.2024 mennessä. Lausuntopyyntö materiaaleineen on oheismateriaalina.

Valituksen pääasiallinen sisältö:

Valittaja vaatii, että hallinto-oikeus kumoaa kaupunkirakennelautakunnan päätöksen sillä perusteella, että kaupunkirakennelautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa käsitellä vaatimustamme hulevesimaksujen palautuksesta.

Lisäksi valittaja vaatii, että hallinto-oikeus palauttamatta asiaa Kokkolan kaupungille, toimittamamme vaatimuksen mukaan, velvoittaa Kokkolan kaupungin palauttamaan meille kaikki ne hulevesimaksut, jotka olemme vuosina 2019-2023 perusteetta maksaneet kiinteistöstämme 272-405-6-53, sekä 8 prosentin koron maksuille maksupäivästä palautuspäivään, sekä kumoaa ne laskut, joilla maksut on laskutettu.

Lisäksi valittaja vaatii, että hallinto-oikeus velvoittaa Kokkolan kaupungin noudattamaan kielilain 12 ja 19 §, mitä tulee asian käsittelykieleen hallintoasioissa ja tuomioiden, päätösten ja muiden asiakirjojen kieleen.

Valittaja vaatii myös korvausta oikeudenkäyntikuluista, 300 euroa sekä laillista korkoa, hallinto-oikeuden päätöksen päivämäärästä laskien.

Lausunto

Vaasan hallinto-oikeuden päätös koskee kyseistä, 10.01.2019 päivättyä hulevesilaskua numerolla 10500009454. Vaasan hallinto-oikeuden päätös ei koske muita hulevesilaskuja, eikä siinä oteta kantaa muihin hulevesilaskuihin.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 12.10.2023 (Dnro 559/03.04.04.16/2022) perusteluissa sanotaan lisäksi, että valituksenalaisilla päätöksillä ei ole ratkaistu tulevaisuuden hulevesimaksuihin liittyviä kysymyksiä. Tämän johdosta tässä tapauksessa on kaupunkirakennelautakunnassa käsitelty vain hulevesilaskua numerolla 10500009454 kyseisellä kiinteistöllä 405-6-53.

Käsittelykieli Kokkolan kaupungin toimielimissä kaupunginvaltuustoa lukuunottamatta on suomi. Ote pöytäkirjasta on täten lähetetty suomenkielisenä. Asiaosaiset eivät ole pyytäneet ruotsinkielistä käännöstä ja tuovat asian julki ensimmäisen kerran tässä valituksessa, joka on osoitettu hallinto-oikeudelle.

Lausunnon tueksi kaupunkirakennelautakunta toteaa asiasta seuraavaa:

Oleellista valittajan kaikissa asiaa koskevissa valituksissa on se, että valittajan mukaan *'kaupunki on perinyt hulevesimaksuja vailla laillisia päätöksiä, jonka mukaan kaupungilla olisi ollut oikeus niitä periä'*.

Tämän lisäksi valittajat toteavat, että Vaasan hallinto-oikeus on päätöksensä perusteluissa kirjannut (12.10.2023, 559/03.04.04.04.16/2022), että toimivaltainen lautakunta käsittelemään hulevesimaksusta tehtyjä valituksia *'olisi pikemminkin rakennus- ja ympäristölautakunta'*.

Vastoin valittajan näkemystä ja Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen perusteluita Kokkolan kaupunki katsoo, että toimivalta hulevesimaksujen osalta on ja on aina ollut kaupunkirakennelautakunnalla. Kokkolan kaupunki katsoo, että kaikki asiaa koskevat päätökset on tehty asianmukaisessa järjestyksessä ja toimivaltaisessa päätöselimessä. Päätöksistä ei ole valitettu ja ne ovat lainvoimaisia.

Kaupunginvaltuusto

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 12.10.2023 (Dnro 559/03.04.04.04.16/2022) mukaan *'maankäyttö- ja rakennuslain 103 §:n 1 momentin mukaan kunta hyväksyy maksun määräämisen perusteet sisältävän taksan. Pykälän 2 momentin mukaan hulevesimaksun perusteita ovat kunnan hulevesien hallinnan ratkaisut ja kiinteistön sijainti kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueella sekä järjestelmän suunnittelun kustannukset alueella, jolla kiinteistö sijaitsee. Hallituksen esityksen 218/2013 mukaan myös kunnan vaikutusalueella sijaitsevat kiinteistöt määriteltäisiin taksassa.'* Vaasan hallinto-oikeus toteaa antamansa päätöksen perusteluissa, että kysymyksessä olevassa tapauksessa ei ole ollut olemassa valtuuston päätöstä hulevesimaksun perusteista.

Tältä osin kaupunkirakennelautakunta toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 103 §:n *Hulevesien hallinnasta kunnalle perittävä maksu* kuuluu seuraavasti: *Kunta voi periä kunnan hulevesijärjestelmästä sille aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi vuosittaisen maksun hulevesijärjestelmän vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajilta tai haltijoilta. Kunta hyväksyy maksun määräämisen perusteet sisältävän taksan.* Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa 103 §:n osalta sanotaan, että kunta hyväksyisi 1 momentin mukaan maksun määräämisen perusteet sisältävän taksan. Maksu on julkisoikeudellinen. Maksuja voidaan periä vaikutusalueella, riippumatta kiinteistön liittymisestä järjestelmään.

Kuntalain 14 §:n momentin 8 mukaan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen *yleisistä perusteista* päättää aina valtuusto. Lain 91 §:n 1 momentin mukaan tätä nimenomaista yleisistä perusteista päättämisen toimivaltaa ei saa siirtää kunnan muille toimielimille. Hallituksen esityksessä kuntalain yksityiskohtaisissa perusteluissa pykälän 14 momentin 8 kohdasta sanotaan seuraavaa: *'Momentin 8 kohdan valtuusto päättäisi voimassa olevan lain mukaisesti palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Säännöksen sanamuoto antaisi valtuustolle nykyiseen tapaan mahdollisuuden siirtää toimivaltaansa maksujen yksityiskohtaisemmassa hinnoittelussa ja*

määräämisessä alaisilleen viranomaisille. Maksujen yleisistä perusteista valtuusto voi päättää esimerkiksi talousarvion yhteydessä. Valtuuston on myös syytä ottaa kantaa siihen, mitkä palvelut ovat kokonaan maksuttomia.'

Hallituksen esityksessä kuntalain 91 §:n Toimivallan siirtäminen yksityiskohtaisista perustelusta sanotaan: *Pykälä on toimivallan siirtämistä koskeva perussäännös. Lain 14 §:n 1 momentissa säädetään siitä, että valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvalta on yläkäsite, jolla tarkoitetaan kunnan hoidettavaksi lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta voi tehdä tai jossa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Tämä päätösvalta kuuluu ensisijaisesti valtuustolle. Valtuusto voisi kuitenkin hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille, joilla tarkoitetaan 30 §:ssä määriteltyjä toimielimiä sekä luottamushenkilölle että viranhaltijalle. Toimivallan siirtäminen tapahtuisi hallintosäännöllä. Myöhemmin ilmenevällä tavalla toimivalta maksuista määräämisestä on lain mukaisesti Kokkolassa delegoitu kaupunginhallitukselle.*

Kokkolan kaupunginvaltuusto on päättänyt kuntalain 14 §:n 8 momentin mukaisesti hulevesiviemäröintipalveluista ja yleisistä perusteista päätöksellään 3.4.2017 § 24. Päätös on lainvoimainen. Päätöksessä linjattiin, että kokonaisvastuu hulevesien viemäröinnistä siirtyy 1.1.2018 alkaen Kokkolan Vesi - liikelaitokselta Kokkolan kaupungin tekniselle palvelukeskukselle (nykyisin Kaupunkiympäristö -toimiala), ja että omaisuuden siirto toteutetaan kaupunkirakennelautakunnalle, joka vastaa voimassa olevan hallinto- ja toimintasäännön mukaisesti Kokkolan kaupungin vastuulla olevista muistakin *yhdyskuntateknisistä palveluista.*

Valtuuston päätöksellä varattiin talousarvioon kaupunkirakennelautakunnalle hulevesien järjestämiseen tulot ja menot. Tuolloin päätöksessä todettiin, että hulevesien talouden saaminen kestäväälle pohjalle edellyttää se kunnan hulevesimaksun hyväksymistä. Alkuvaiheessa syntyy kustannuksia järjestelmien ja käytäntöjen luomisesta ja näiden kustannusten kattamiseen on varauduttava. Osa hulevesijärjestelmän kustannuksista katettiin aikaisemmin jätevesimaksulla, mikä ei ole uuden lainsäädännön mukaan enää mahdollista. Jätevesimaksua pienennettiin samalla osuudella eli jätemaksulasku kuntalaisille pieneni. Tämän johdosta todettiin, että huleveden kustannukset tulee jatkossa kattaa joko verovaroin tai erillisellä hulevesimaksulla (julkisoikeudellinen maksu). Päätöksessä todettiin, että kustannusten kattamisperiaatteesta tehdään erillinen laskelma ja päätös. Tämä päätös on tehty aikaisemmin esitetyn lainsäädännön perusteella Kokkolan kaupunginhallituksessa 09.10.2017, § 519.

Hulevesiviemäröinti erotettiin 2014 syyskuun alusta lähtien vesihuollon käsitteestä. Mikäli hulevesiasiaa koskevat päätökset eivät olisi saaneet lainvoimaa tai niiden katsottaisiin olevan lainvastaisia, ei voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti olisi enää mahdollista periä edes osaa hulevesijärjestelmän kustannuksista jätevesimaksulla.

Käytännössä tuolloin kunta kustantaisi hulevesistä aiheutuneet kustannukset kokonaisuudessaan, mikä luonnollisestikaan ei ole lain tarkoitus.

Valittaja ei ole aikaisemmin maksanut hulevesijärjestelmien kustannuksista mitään jätevesimaksun yhteydessä, koska kiinteistö ei ole kuulunut vesihuoltolaitoksen jäteveden toiminta-alueeseen. Nyt valituksenalainen hulemaksu 25 euroa oli silloin kyseiselle kiinteistölle uusi maksu. Vesihuoltolaitoksen jäteveden toiminta-alueeseen kuuluvat kiinteistöt ovat aikaisemmin yksin kattaneet hulevesijärjestelmästä aiheutuneet kustannukset, vaikka hyöty on kohdistunut koko vaikutusalueeseen.

Päättyessään hulevesimaksun yleisistä perusteista ja palveluista Kokkolan kaupunginvaltuusto päätti tuolloin myös, että toimielimeksi, joka valvoo hulevesien hallintaa (valvontaviranomainen) ja hyväksyy hulevesiä koskevat suunnitelmat, päätetään rakennus- ja ympäristölautakunta, jo kaupungissa käytössä olevan linjauksen perusteella. Rakennus- ja ympäristölautakunta hoitaa Kokkolan kaupungissa *valvontaviranomaisen* tehtäviä. Kuntana ja yhdyskuntateknisten palveluiden hallinnoijana ja lain mukaisena järjestäjänä ja järjestelmästä vastaavana tahona toimii kaupunkirakennelautakunta (kunta). Kunta, tässä tapauksessa kaupunkirakennelautakunta laskuttaa hulevesimaksun ja valvoo myös maksujen toteutumista sekä tekee niistä tarvittavat päätökset. Näin asioiden toimivallasta on aina päätetty Kokkolan kaupungissa hallinto- ja toimintasäännön mukaisesti.

Kaupunginhallitus

Vaasan hallinto-oikeuden mukaan Kokkolan kaupunginhallitus on 9.10.2017 § 519 päättänyt muun muassa hulevesimaksun käyttöönotosta, maksun suuruudesta päätöksessä tarkoitetun kiinteistöluokituksen mukaisella tavalla sekä perusteista, joiden mukaan päätöksessä tarkoitetut kiinteistöt voivat anoa alennusta hulevesimaksusta. Kaupungin hulevesijärjestelmän vaikutusaluetta ei ole päätöksessä määritetty.

Kuten aikaisemmin on todettu, valtuusto voi kuntalain 91 §:n mukaisesti hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan muille toimielimille sekä luottamushenkilöille ja viranhaltijoille. Kokkolan kaupungin hallintosäännössä (sekä nykyisin voimassa olevassa että aikaisemmassa) maksuista päättäminen on siirretty kaupunginhallituksen päätettäväksi. Pykälässä 26 *'Kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivaltakohta'* kohta 9. *julkis- ja oikeudellisten maksujen määrittäminen, jollei tehtävää ole annettu lauta- tai johtokunnalle eikä lainsäädännöstä muuta johdu.*

Kokkolan kaupunginhallituksen päätöksessä on päätetty hulevesimaksun käyttöönotosta liittyen kustannusten kattamiseen, maksun suuruudesta kiinteistöluokituksen mukaisesti ja maksun alennuksista sekä esitetty sanallisesti hulevesijärjestelmän vaikutusalue erillisessä kappaleessa. Päätöksestä ei ole valitettu ja päätös on täten lainvoimainen.

Asiasta on erotettava vesihuoltolain mukainen toiminta-alueen hyväksyminen (VHL 8§) ja hulevesijärjestelmän vaikutusalue. Vesihuoltolain mukaisen toiminta-alueen määrittely eroaa hulevesijärjestelmän vaikutusalueen määrittelyssä mm. siinä, että toiminta-alueen määrittelyssä huomioidaan kunnan päätöksenteon kautta esim. halutut laajenemisalueet. Tätä ei hulevesijärjestelmän vaikutusalueen määrittelyssä ole mahdollista tehdä, koska se perustuu mm. paikallisiin maasto-olosuhteisiin, kuten valuma-alueisiin tai alueen muihin kuivautusteknisiin ratkaisuihin. Voimassa olevassa lainsäädännössä on määrätty, että vesihuollon toiminta-alue tulee esittää kartalla, tällaista ei ole erikseen määrätty hulevesijärjestelmän vaikutusalueen osalta, eikä tämä asian luonteen mukaan olisi edes tarkoituksenmukaista, ottaen huomioon yllä esitetyt mahdolliset olosuhteiden muutokset ja niiden vaikutukset.

Päätöksissä, kuten lainsäädännössäkin, kaupungin hulevesijärjestelmällä tarkoitetaan kaikkia niitä rakenteita ja ratkaisuja, joilla hulevesiä johdetaan ja käsitellään (esim. ojat, hulevesialtaat ja hulevesiviemärit). Hulevesijärjestelmän vaikutusalue on se alue, jolla sijaitsevia kiinteistöjä kaupungin hulevesijärjestelmä palvelee. Vaikutusalueeseen kuulumisen ei edellytä konkreettista liittymistä järjestelmään. Vaikutusalue kattaa Kanta-Kokkolan, Kälviän, Lohtajan ja Ullavan asemakaava-alueet, sekä ne kaava-alueiden reunavyöhykkeet, jotka hyötyvät kaupungin hulevesijärjestelmästä. Kiinteistöjä alueella on noin 9000 kpl. Valittajan kiinteistö Tyllintieellä sijaitsee Kokkolan hulevesijärjestelmän vaikutusalueen keskellä asemakaava-alueiden välissä Vikströmsbäckenin valuma-alueella (84.045), tarkennettu valuma-alue kartta 6.9.7. Valuma-alueen vesistä pääosa päätyy putkitetun ojan kautta kaupunginsalmi Sunttiin, joka on kaupungin suurin hulevesikanava. Kunta vastaa maankäyttö- ja rakennuslain 103 i §:n 1 momentin perusteella hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella. Maankäyttö- ja rakennuslain 103 b §:n 3 kohtaa koskevien perustelujen mukaan maksun perimisen edellytyksenä ei lain esitöiden perusteella ole kiinteistön liittäminen järjestelmään, vaan kunnan hulevesijärjestelmä voi palvella alueen kiinteistöjä myös estämällä hulevesien valumisen kiinteistöille taikka siten, että sen avulla hallitaan yleisten alueiden kuten puistojen ja katualueiden hulevesiä. (vrt. esim KHO:2021:131 15.09.2021/H3143)

Lainmuutokseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 218/2013 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 103 b §:n 3 momentin kohdalla seuraavaa: *"Pykälän 3 kohdan mukaan kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalue olisi alue, jolla sijaitsevia kiinteistöjä kunnan hulevesijärjestelmä palvelisi. Hulevesijärjestelmä voisi palvella alueen kiinteistöjä esimerkiksi mahdollistamalla kiinteistön hulevesien johtamisen kunnan hulevesijärjestelmään tai estämällä hulevesien valumisen kiinteistölle. Kunnan hulevesijärjestelmä voisi palvella alueen kiinteistöjä myös siten, että sen avulla hallitaan yleisten alueiden kuten puistojen ja katualueiden hulevesiä."*

Mainitun hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on 103 i §:n kohdalla todettu muun ohella seuraavaa: ”Pykälässä säädettäisiin kunnan tehtävistä hulevesien hallinnan järjestämisessä. Kunnan tehtävänä olisi hulevesien hallinnan järjestäminen asemakaava-alueella. Kunta voisi ottaa järjestettäväkseen hulevesien hallinnan muillakin alueilla.” Tämän perusteella kiistatonta on, etteikö valittajan kiinteistö kuuluisi hulevesijärjestelmän vaikutusalueeseen.

Hulevesijärjestelmän vaikutusalue on kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen tarkennettu jo yhden kerran ja tällä hetkellä Kokkolan kaupungin hulevesimääräysten tarkistamisen yhteydessä myös vaikutusalueen tarkastelu on tullut ajankohtaiseksi. Hulevesimääräykset ovat olleet nähtävillä ja valittaja on antanut asiasta mielipiteensä / muistutuksensa, joten asia on valittajan tiedossa. Edellisellä kerralla valittaja ei hulevesimääräyksiin antanut mielipidettä / muistutusta. Huomioitavaa asian suhteen on, että nykyisen oikeuskäytännön mukaisesti vuotuisen hulevesimaksun määrääminen ei edellytä, että kaupunki esittää yksityiskohtaista selvitystä siitä, millä tavoin kaupungin hulevesijärjestelmä palvelee nimenomaan yksittäistä kiinteistöä. Tässä tapauksessa esim. valittajan kiinteistöä.

Kaupunkiympäristö -toimialan toimintasääntö

Kuten aikaisemmin on todettu, Kokkolan kaupunginvaltuusto on päättänyt kuntalain 14§:n 8 momentin mukaisesti hulevesiviemärintipalveluista ja yleisistä perusteista päätöksellään 03.04.2017, § 24. Päätöksessä linjattiin, että kokonaisvastuu hulevesien viemäroinnistä siirtyy 1.1.2018 alkaen Kokkolan Vesi -liikelaitokselta Kokkolan kaupungin tekniselle palvelukeskukselle (nykyisin Kaupunkiympäristö) ja että siirto toteutetaan kaupunkirakennelautakunnalle, joka vastaa ja on aina vastannut hallinto- ja toimintasäännön mukaisesti Kokkolan kaupungin vastuulla olevista muistakin yhdyskuntateknisistä palveluista.

Sekä Kokkolan kaupungin hallintosäännössä että kaupunkiympäristön (ent. tekninen virasto, ent. tekninen palvelukeskus) toimintasäännössä on kirjattu (sekä aikaisemmissa että voimassaolevissa), että kaupunkirakennelautakunta *’huolehtii kaupungin vastuulla olevista yhdyskuntateknisistä palveluista’*, täten luonnollisesti myös päätöksen mukaisesti kaupungin hulevesijärjestelmästä osana yhdyskuntateknisiä palveluita. Mitään yksittäistä yhdyskuntateknistä palvelua ei ole koskaan Kokkolan kaupungin hallinto- tai toimintasäännössä erikseen eritelty. Tämä lisäys ei siis ollut käytännössä merkittävä muutos lautakunnan vastuissa, vaan lisäsi ainoastaan yhden yhdyskuntateknisen palvelun muodon kaupunkirakennelautakunnan tehtäväkenttään.

Kaupunkiympäristön toimintasäännössä (sekä voimassa olevassa että aikaisemmassa) on määritelty kaupunkirakentamisen vastuualueella infrarakentamisen ja kunnossapidon palveluyksikön vastuut, joihin kuuluvat kaikki kaupungin yhdyskuntatekniset palvelut ja rakenteet.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen perusteluiden mukaan päätöksen tekeminen hulevesimaksusta tehdyn muistutuksen johdosta *'olisi pikemminkin kuulunut rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtäviin'*. Vastoin Vaasan hallinto-oikeuden näkemystä hulevesimaksuasioista vastaaminen tai päättäminen (kunta tai laskutuksesta vastaava viranomainen) ei ole koskaan kuulunut rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtäviin. Rakennus- ja ympäristölautakunnalle kuuluvat ainoastaan valvontaviranomaisen tehtävät, mistä tässä asiakokonaisuudessa ei ole kysymys.

Valtuusto on Kokkolan kaupungissa tehdyn päätöksen perusteella päättänyt, että toimielin, joka valvoo hulevesien hallintaa (valvontaviranomainen) on rakennus- ja ympäristölautakunta, joka ei siis toimi maankäyttö- ja rakennuslain 103 o §:ssä mainittuna laskutuksesta vastaavana viranomaisena tai omaa kokonaisvastuuta hulevesien viemäroinnistä (omaisuuden hallinta ja toiminnan järjestäminen). Samaisella valtuuston päätöksellä hulevesijärjestelmästä aiheutuvat tulot ja menot varattiin kaupunkirakennelautakunnalle. Tässä valtuuston päätöksessä tulot koostuvat hulevesilaskutuksesta saatavista tuloista. Tämä selviää mm. valtuuston päätöksen oheismateriaalina olleesta asiasta koskevasta erilliselityksestä. Samaisessa yhteydessä myös laskutusvastuu Kokkolan Vedeltä siirtyi kaupunkirakennelautakunnalle.

Maankäyttö- ja rakennuslain 103 o §:n mukaan kunnan on toimitettava kiinteistön omistajalle tai haltijalle 103 n §:ssä tarkoitetun maksun maksamista varten lasku, josta ilmenevät maksun peruste, ohjeet muistutuksen tekemistä varten sekä kunnan laskutuksesta vastaavan viranomaisen ja lisäksi laskuttajan yhteystiedot. Valvontaviranomainen eli rakennus- ja ympäristölautakunta ei ole kunnan laskutuksesta huolehtiva viranomainen. Valittaja on saanut lain mukaisen laskun, jossa edellämainitut tiedot on esitetty. Kunnan laskutuksesta vastaava viranomainen on laskussa kaupunkirakennelautakunta. Valittaja on osannut esittää muistutuksen laskun perusteella oikealle lautakunnalle. Rakennus- ja ympäristölautakunnan toimivaltaan ei ole koskaan kuulunut hulevesilaskutuksesta vastaaminen tai laskutuksen valvonta, kuten ei muidenkaan yhdyskuntateknisten palveluiden laskutuksen valvonta.

Edellä esitetyn perusteella, toisin kuin Vaasan hallinto-oikeus päätöksessään toteaa, ettei 'Kokkolan kaupungin hallintosäännöstä, kuten ei myöskään Kaupunkiympäristön toimintasäännöstä ilmene, että infrapäällikön tai kaupunkirakennelautakunnan tehtäviin olisi kuulunut ratkaista hulevesimaksuja koskevia huomautuksia', vastuu yhdyskuntateknisistä järjestelmistä ja täten myös palveluihin kuuluvista laskutuksista on aina kuulunut kaupunkirakennelautakunnalle kaupunkirakentamisen vastuualueen infrarakentamisen ja kunnossapidon palveluyksikölle.

Todetaan vielä, että vakiintuneen käytännön mukaan päätöksen perusteluosio ei saa itsenäistä oikeusvoimaa, eikä sillä yksistään voida perustella tiettyä yksittäistä vaatimusta. Näin ollen ja edelläolevan perusteella kaupunkirakennelautakunta katsoo, että valitus on perusteeton ja näin ollen se tulee perusteettomana hylätä.

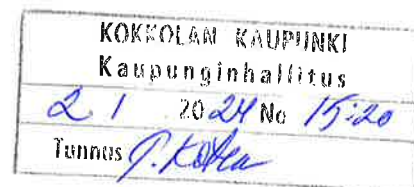
Kaupunkiympäristöjohtaja

Kaupunkirakennelautakunta päättää antaa ylläolevan lausunnon Vaasan hallinto-oikeudelle sekä liittää oheen valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat.

Päätös

Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Till stadsstyrelsen i Karleby stad

Vasa förvaltningsdomstol har genom sitt beslut 12.10.2023 nr 1318/2023 konstaterat att Karleby stad från och med 1.1.2018 har tagit i bruk dagvattenavgift och uppburit dagvattenavgift trots att det inte har funnits lagliga grunder för det. Enligt vad vi vet har Karleby stad inte överklagat beslutet, varför det har vunnit laga kraft.

Vasa förvaltningsdomstols bedömning av att avgiften uppburits utan laglig grund har baserat sig på följande omständigheter:

1. Stadsfullmäktige i Karleby har inte fattat något i markanvändnings- och bygglagen förutsatt beslut om att ta i bruk dagvattenavgift, något beslut om verkningsområdet för stadens dagvattensystem eller beslut om den taxa enligt vilken dagvattenavgiften ska uppbäras. Dessa beslut borde ha tagits av stadsfullmäktige, inte av stadsstyrelsen eller en nämnd. De beslut som Karleby stad har fattat om saken har fattats av stadsstyrelsen eller infrastrukturnämnden, inte av fullmäktige.
2. Enligt 32 § 2 mom. 3 punkten i förvaltningsstadgan har det varit byggnads- och miljönämndens lagstadgade uppgift att vara bland annat kommunens myndighet för dagvatten samt den myndighet som avses i 161 a § i markanvändnings- och bygglagen. I strid med denna bestämmelse i förvaltningsstadgan har infrastrukturnämnden i Karleby och tjänstemän som lyder under denna nämnd utan behörighet fattat beslut om dagvattenavgift och uppbörd av dagvattenavgift.

Eftersom det av förvaltningsdomstolens beslut framgår att dagvattenavgift inte lagligen har kunnat uppbäras med stöd av Karleby stadsstyrelses beslut 9.10.2017 § 519 och att infrastrukturnämnden inte är behörig dagvattenmyndighet, har dagvattenavgift inte lagligen kunnat tas ut för några som helst fastigheter under åren 2018-2023. I ärendet i Vasa förvaltningsdomstol har vi undertecknande varit sökande och Karleby stad har till oss återbetalt dagvattenavgiften för 2018.

Eftersom således ingen dagvattenavgift uppburits på laglig grund, begär vi att

Karleby stad till oss återbetalar de dagvattenavgifter som vi grundlöst har betalat för vår fastighet 272-405-6-53 åren 2019-2023. Vi begär 8 procents ränta på beloppen från betalningsdagen till återbetalningsdagen.

Kontonr. F102 5553 1740 0060 42

Karleby, den 2 januari 2024.

Freja Häggblom

Lars-Johan Häggblom Tyllivägen 5, 67600 Karleby

Kokkolan kaupunginhallitukselle

Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 12.10.2023 nro 1318/2023 todennut Kokkolan kaupungin 1.1.2018 alkaen ottaneen käyttöön hulevesimaksun ja perineen hulevesimaksua, vaikkei sille ole ollut laillista perustetta. Meidän tietääksemme Kokkolan kaupunki ei ole valittanut päätöksestä ja siten päätös on lainvoimainen.

Vaasan hallinto-oikeuden arvio, että maksu on peritty ilman laillista perustetta, on perustunut seuraaviin olosuhteisiin:

1. Kokkolan kaupunginvaltuusto ei ole maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla päättänyt hulevesimaksun käyttöönotosta, kaupungin hulevesijärjestelmän vaikutusalueesta tai taksasta, jonka mukaan hulevesimaksu peritään. Nämä päätökset olisi pitänyt tehdä kaupunginvaltuustossa, ei kaupunginhallituksessa tai lautakunnassa. Kokkolan kaupungin päätökset asiassa on tehty kaupunginhallituksessa tai infralautakunnassa, ei kaupunginvaltuustossa.

2. Hallintosäännön 32 § 2. mom. 3. kappaleen mukaan rakennus- ja ympäristölautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on ollut toimia muun muassa kunnan hulevesiviranomaisena ja MRL 161 a §:ssa tarkoitettuna viranomaisena. Vastoin tätä hallintosäännön määräystä Kokkolan infralautakunta ja tämän lautakunnan alaiset viranhaltijat ovat ilman toimivaltaa päättäneet hulevesimaksusta ja hulevesimaksun perimisestä.

Koska hallinto-oikeuden päätöksestä selviää, että hulevesimaksua ei ole voitu laillisesti periä Kokkolan kaupunginhallituksen päätöksen 9.10.2017 § 519 nojalla ja infralautakunta ei ole toimivaltainen hulevesiviranomainen, hulevesimaksua ei ole laillisesti voinut periä miltään kiinteistöiltä vuosina 2018–2023. Vaasan hallinto-oikeudessa käsitellyssä asiassa olemme me allekirjoittaneet olleet hakijoina ja Kokkolan kaupunki on palauttanut meille vuoden 2018 hulevesimaksun.

Sen vuoksi, että mitään hulevesimaksua ei ole peritty laillisin perustein vaadimme, että

Kokkolan kaupunki maksaa meille takaisin hulevesimaksut, jotka olemme perusteetta maksaneet kiinteistöstämme, 272-405-6-53 vuosina 2019–2023. Vaadimme 8 prosentin korkoa summiin maksupäivästä takaisinmaksupäivään. Tilinumero FI02 553 1740 0060 42

Kokkolassa 2. tammikuuta 2024

Freja Häggblom

Lars-Johan Häggblom Tyllintie 5, 67600 Kokkola

12.10.2023

Dnr 559/03.04.04.04.16/2022

Asia Hulevesimaksua koskeva valitus

Muutoksenhakijat Freja Häggblom ja Lars-Johan Häggblom

Asian aikaisempi käsittely

Kokkolan kaupunki on lähettänyt Freja Häggblomille ja Lars-Johan Häggblomille 10.1.2019 päivätyn hulevesilaskun numerolla 10500009454 koskien kiinteistöä 272-405-6-53, Tyllintie 5.

Freja Häggblom ja Lars-Johan Häggblom ovat jättäneet huomautuksen laskusta, jossa he vaativat kyseisen kiinteistön vapauttamista hulevesimaksusta.

Kokkolan kaupungin infrapäällikkö on 8.2.2019 § 8 tehnyt viranhaltijapäätöksen huomautuksen johdosta. Infrapäällikkö ei ole myöntänyt kiinteistölle vapautusta hulevesimaksusta. Muutoksenhakijat ovat tehneet oikaisuvaatimuksen infrapäällikön päätöksestä. Kokkolan kaupunkirakennelautakunta on 3.4.2019 § 43 hylännyt oikaisuvaatimuksen.

Muutoksenhakijat ovat vaatineet Vaasan hallinto-oikeutta kumoamaan infrapäällikön ja kaupunkirakennelautakunnan päätökset ja vaatineet, että kiinteistö 272-405-6-53 vapautetaan hulevesimaksusta. Vaasan hallinto-oikeus katsoi päätöksessään 18.5.2021, numero 21/0083/2, ettei infrapäälliköllä eikä kaupunkirakennelautakunnalla ole ollut toimivaltaa päättää asiasta ja näin ollen kumonnut infrapäällikön ja kaupunkirakennelautakunnan päätökset sekä palauttanut asian uuteen käsittelyyn toimivaltaisessa toimielimessä.

Päätös, johon on haettu muutosta

Kokkolan kaupungin infrapäällikkö on 1.3.2022 § 6 tehnyt uuden viranhaltijapäätöksen kyseisen huomautuksen johdosta ja päättänyt, ettei kiinteistöä vapauteta hulevesimaksusta. Muutoksenhakijat ovat jättäneet oikaisuvaatimuksen kaupunkirakennelautakunnalle ja vaatineet infrapäällikön päätöksen kumoamista ja että asia osoitetaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Kokkolan kaupunkirakennelautakunta on 13.4.2022 § 60 hylännyt oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Muutoksenhakijat ovat vaatineet, että infrapäällikön ja Kokkolan kaupungin kaupunkirakennelautakunnan päätökset kumotaan, että kiinteistö 272-405-6-53 vapautetaan hulevesimaksusta, heidän jo maksamansa lasku perutaan ja maksu palautetaan ja että Kokkolan kaupunki määrätään korvaamaan heidän oikeudenkäyntikulunsa, 500 euroa.

Kyseiset päätökset ovat lainvastaisia.

Kuten hallinto-oikeus jo aikaisemmin on katsonut, infrapäälliköllä tai kaupunkirakennelautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa päättää asiasta. Lautakunnan itsensä jälkikäteen hyväksymä toimintasäännön muutos ei anna lautakunnalle toimivaltaa päättää asioista, joista sillä ei aikaisemmin ole ollut toimivaltaa päättää.

Päätös hulevesimaksun perimisestä ei perustu toimivaltaisen kunnallisen elimen, kaupunginvaltuuston, päätökseen. Kaupungin hulevesijärjestelmän vaikutusalueella ei ole vahvistettu kunnan toimivaltaisen elimen päätöksiin. Kunnassa ei ole myöskään osoitettu tarvittavia rajakohtia, jossa kiinteistön hulevesijärjestelmä yhdistyy kunnan hulevesijärjestelmään, eikä osoitettu kiinteistön hyötyvän kunnan mahdollisesta hulevesijärjestelmästä.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut lausunnon valitusten johdosta.

Muutoksenhakijat ovat jättäneet vastineen kaupunkirakennelautakunnan lausuntoon.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunkirakennelautakunnalta selvityksen infrapäällikön ja kaupunkirakennelautakunnan toimivallasta asiassa. Kaupunkirakennelautakunta on lähettänyt hallinto-oikeudelle Kokkolan kaupungin hallintosäännön, kaupunkiympäristön toimintasäännön 2021, kaupunkirakennelautakunnan päätöksen 24.11.2021 § 148 toimintasäännön muuttamisesta ja toimintasäännön luonnoksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus kumoaa infrapäällikön ja kaupunkirakennelautakunnan päätökset ja palauttaa asian toimivaltaisen viranomaisen uuteen käsittelyyn, jotta hulevesilasku numerolla 10500009454 voidaan kumota ja jo maksettu vuoden 2018 hulevesimaksu voidaan palauttaa.

2. Hallinto-oikeus velvoittaa Kokkolan kaupungin korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudelle, 200 euroa.

Muutoksenhakijoiden vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään muilta osin.

Perustelut

1. Pääasia

Asiassa on kyse siitä, onko valituksen kohteena olevat päätökset tehnyt toimivaltainen viranomainen ja onko valituksissa tarkoitettulle hulevesimaksulle laillista perustetta. Tuleviin hulevesimaksuihin liittyviä kysymyksiä ei ole ratkaistu valituksen kohteena olevissa päätöksissä.

Kokkolan kaupungin hallintosäännön 29 § mukaan rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtävä on toimia kunnan hulevesiviranomaisena. Päätöksen tekeminen hulevesimaksusta tehdyn valituksen johdosta ei hallintosäännön mukaan ole kuulunut kaupunkirakennelautakunnan tehtäviin. Tässä suhteessa hallintosääntöä ei ole muutettu hallinto-oikeuden aikaisemman asian palauttamista koskevan päätöksen jälkeen (21/0083/2, 18.5.2021).

Kaupunkiympäristön toimintasäännöstä 2021 käy ilmi vastaava tieto kuin hallintosäännössä yllä mainittujen toimielinten tehtävistä. Saadun selvityksen perusteella toimintasääntöä on tarkistettu kaupunkirakennelautakunnan päätöksellä 24.11.2021 § 148. Kyseisen tarkistuksen mukaan infrapäällikön tehtävä on päättää hulevesilaskutuksen maksuaikoja ja hintoja koskevista muutoksista.

Hallinto-oikeus toteaa, ettei Kokkolan kaupungin hallintosäännön tai Kaupunkiympäristön toimintasäännön perusteella käy ilmi, että infrapäällikölle tai kaupunkirakennelautakunnalle kuuluisi päätöksen tekeminen hulevesimaksusta tehdyn muistutuksen johdosta. Hallintosäännön perusteella tämä olisi pikemminkin rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtävä. Näin ollen valituksen kohteena olevat päätökset on jo tämän perusteella kumottava ja asia palautettava uuteen käsittelyyn toimivaltaisessa elimessä.

Asian aikaisempi käsittely huomioiden ja lisäviivästyksen välttämiseksi hallinto-oikeus on arvioinut kyseisen hulevesimaksun lailliset perusteet.

Maankäyttö- ja rakennuslain 103 n § 1. mom. mukaan kunta hyväksyy hulevesimaksun määrittämisen perusteet sisältävän taksan. Saman pykälän 2. mom. mukaan hulevesimaksun perusteita ovat kunnan hulevesien hallinnan ratkaisut ja kiinteistön sijainti kunnan vaikutusalueella sekä järjestelmän suunnittelun kustannukset alueella, jolla kiinteistö sijaitsee. Hallituksen esityksen 218/2013 mukaan myös kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueella sijaitsevat kiinteistöt määriteltäisiin taksassa.

Hallinto-oikeus toteaa, että kyseisessä tapauksessa ei ole ollut olemassa valtuuston päätöstä hulevesimaksun perusteista. Kaupunginhallitus on 9.10.2017 § 519 päättänyt muun muassa hulevesimaksun käyttöönnotosta,

hulevesimaksun suuruudesta päätöksen kiinteistöluokituksen mukaan sekä perusteista, joilla päätöksessä tarkoitetut kiinteistöt voivat anoa alennusta hulevesimaksuista. Päätöksessä ei ole määritelty kaupungin hulevesijärjestelmän vaikutusalueita.

Hallinto-oikeus katsoo, ettei kyseisen hulevesimaksun laskuttamiselle näin ollen ole ollut laillista perustaa. Hallinto-oikeus palauttaa siksi asian toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi, jotta hulevesilasku numerolla 10500009454 voidaan kumota ja jo maksettu vuoden 2018 hulevesimaksu palauttaa.

2. Oikeudenkäyntikulut

Lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 § 1. mom. mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2. mom. mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Varsinkin asian tulos huomioon ottaen olisi kohtuutonta, jos muutoksenhakijat joutuisivat itse maksamaan oikeudenkäyntikulunsa. Muutoksenhakijat ovat vaatineet 500 euron korvausta oikeudenkäyntikuluista. Vaatimusta ei ole yksilöity tarkemmin. Hallinto-oikeus katsoo, että 200 euroa on kohtuullinen oikeudenkäyntikulu asiassa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut.

Tiedoksianto

Freja Häggblomin on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava siitä yhteisen kirjelmän allekirjoittaneelle asiakumppanilleen. Ilmoittamatta jättämisestä on hän velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (94 § laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, hallintolaki 56 § 2. mom. ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä HallJ (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Reeta-Kaisa Eriksson, Laura Portin ja Martina Nyman.

Esittelijä

Juho Rankinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta Freja Häggblom asiakumppaneineen, tavallinen tiedoksianto kirjeitse
osoite: Freja Häggblom

Jäljennös maksutta.

Kokkolan kaupunkirakennelautakunta Kokkolan
kaupungin infrapäällikkö Ympäristöministeriö
(tilastollista seuranta varten)

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 564 2780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>